

6.3 *Storbladet Lind og Sort Pil fundet som "nye" arter for Jylland*

Artikel i Flora og Fauna, Erik Buchwald, 20-08-93.

Storbladet Lind og Sort Pil fundet som "nye" arter for Jylland.

Erik Buchwald
Rovej 6
2620 Albertslund

Tilia platyphyllos and *Salix myrsinifolia* recorded as "new" for Jutland.

In august 1993 the forest Bolderslev 5 km SW of Aabenraa was visited for 6½ hours to prepare the plantlist presented in this paper. *T. platyphyllos* and *S. myrsinifolia* have never been recorded from Jutland before except plantet, but are undoubtedly indigenous in Bolderslev Forest. This is supported by the fact that the forest is in a close to natural state, being almost untouched by forestry activities as f.ex. ditches, roads, plantings etc. Many of the individuals of *Tilia* have been cut/coppiced about 50 years ago, but have germinated much earlier, and have survived in this area with relicts of the postglacial virgin forest.

Bolderslev Skov ved Åbenrå har ved et par kortvarige besøg vist sig at rumme en meget stor rigdom af usædvanlige planter knyttet til naturskov i næsten jomfruelig tilstand. Skoven har potentiale til også at rumme sjældenheder inden for en række dyregrupper, fx kendes Bjergsalamander derfra. Skoven har en del ligheder med Draved Skov, men er mere uberørt mht. veje, grøfter og træplantning.

De to mest specielle fund er Storbladet Lind (*Tilia platyphyllos*) og Sort Pil (*Salix myrsinifolia*), som begge er rødlistet som sårbare i Danmark. Ingen af de to er tidligere fundet som spontane/oprindelige i Jylland, udover at de begge på landsplan er overordentlig sjældne (Løjtnant & Worsøe 1993).

Da der for begge arter har været nogen debat om, hvorvidt de er oprindelige og dermed kan siges at tilhøre den "danske" flora, gøres der lidt ekstra ud af beskrivelsen af skoven og planternes voksesteder. Mine besøg var på ialt 6½ time fordelt på 5., 6. og 17. august 1993. Fuldmægtig Jørgen Steenberg, som er en af skovens mange ejere, viste rundt og gav vigtige oplysninger.

Bolderslev Skov

Bolderslev Skov er usædvanlig lidt påvirket af afvanding, plantninger og intensivt skovbrug i det hele taget. Skovvejene er meget lidt udbygget, selvom skoven dækker ca. en kvadratkilometer (100 hektar). Årsagen til den lave udnyttelsesgrad må søges i, at det er en partsskov med mange ejere. Det meste af skoven dækkes af frodig blandsskov af løvtræer. Småbladet lind, Bøg, Stilk-Eg og Ask er de mest almindelige træer, men de fleste danske træarter findes indsprængt hist og her. Bestanden af Småbladet Lind er en af landets største (Friis-Møller 1990).

Skoven har altid ligget så langt fra de gårde den hørte til, at brugen har været yderst ekstensiv. Kun blinde veje førte derud. Stadig i dag ligger den afsides med ca. 250 meter til de nærmeste gårde. Desværre snittes skoven af motorvejen vest om Åbenrå.

Dele af skoven ser ud til at have ligget urørt hen i en lang årrække og har fået et urskovsagtigt præg. Enkelte kæmpetræer af eg, ask, lind og bøg findes spredt i skoven. Mindst én eg og én

lind sås med diameter på over 1 meter. Hvis de er vokset op i svagt hugget eller urørt skov, kan de have en alder på flere hundrede år.

Jorden er fed lerjord med mange væld og kilder, samt et par slugter med uregulerede bække med stenbund og rent vand. Flere steder i skoven findes små vådområder og moser, som er helt upåvirket af afvanding. Vandet løber fra starten i bittesmå snoede bække, som på det øverste stykke er tørre undtagen i regnvejr. Ud fra erfaringer med naturskov andre steder i landet er forholdene i Bolderslev enestående fine.

Storbladet Lind

Ved ovennævnte besøg fandtes Storbladet Lind spredt i de besøgte områder, nemlig de centrale dele af skoven, samt i et gammelt skelhegn i nordvesthjørnet. Herbariebelæg er taget fra ca. 20 forskellige individer, og skovens samlede bestand er sandsynligvis væsentligt over 100 træer plus opvækst af unge planter. Individerne udviser ret stor indbyrdes variation i behåring af blade og kviste, og enkelte træer har karakterer svarende til krydsningen med Småbladet Lind.

Den største fundne lind er muligvis netop en krydsning, idet frugter og bladstørrelse svarer til Storbladet Linds, mens behåring svarer til Småbladet Linds. Træet er ca. 1 meter i diameter og deler sig i hovedhøjde i 4 stammer, som hver især er velvoksne træer.

De fleste fundne Storbladet Lind er mangestammede (4 til 14 stammer) med højder på 10 til 15 meter. Det tyder på, at de har været skåret ned til brænde omkring Anden Verdenskrig, og derefter uforstyrret har kunnet vokse op igen fra stødet. Der har ikke været tale om regulær stævning af skoven, men om plukhugst, idet fordelingen af træstørrelser ellers ville være mere jævn.

På baggrund af de Storbladede Lindes fordeling, udseende og variation, sammenholdt med skovens meget lave kulturpåvirkning, må det anses for helt usandsynligt at arten skulle være bragt dertil af mennesker. Arten er tydeligvis ikke ny for skoven, men snarere en relikv med kontinuitet tilbage til varmetidens lindeskove for flere tusinde år siden. Dette kan måske også gælde Bjergsalamanderens forekomst i området.

Sort Pil

I en lavning ved et indre skovbryn opdagedes ved siden af en af de Storbladede Linde en stor busk af Sort Pil. Det skete på vej hjem ved det sidste besøg, og andre individer i skoven kan være overset, da arten ikke indgik i "søgebilledet".

Sort Pil er ikke tidligere fundet i Jylland, men kendes fra Slesvig-Holsten, hvor den er rødlistet som truet, og fra Sjælland hvor den er rødlistet som sårbar (Løjtnant og Worsøe 1993). Oprindelsen for de sjællandske forekomster har ligesom for Storbladet Lind været omdiskuteret, idet begge arter har været plantet udover at kunne være oprindelige (Ødum 1969, s.180).

Fundet af Sort Pil i Bolderslev Skov bestyrker den nugældende vurdering (Løjtnant & Worsøe 1993) at arten er oprindelig vildtvoksende i Danmark ligesom i Slesvig-Holsten og Sverige. Det er endnu mere usandsynligt end for lindene, at den skulle være indført kunstigt til skoven.

Øvrig flora

Der foreligger ikke botaniske oplysninger fra skoven ifølge Gravesen (1983). Dette må hænge sammen med skovens lidt isolerede beliggenhed, idet den udover ovennævnte specialiteter rummer en artsrig og sjælden flora.

I plantelisten fremgår de arter, som noteredes ved besøgene i august 1993. Udover dette oplyste Jørgen Steenberg, at skoven om foråret præges af Hvid Anemone isprængt bl.a. Lærkespore sp. og Gøgeurt sp.

LITTERATUR

Friis-Møller, P., 1990: Naturskove i Danmark - En foreløbig opgørelse over danske naturskove udenfor statsskovene. Intern rapport fra Skov- og Naturstyrelsen.

Gravesen, P., 1983: Foreløbig oversigt over botaniske lokaliteter, Bd.4. Sønderjyllands Amt. Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen.

Løjtnant, B., og E. Worsøe, 1993: Status over den danske flora 1993.

Ødum, S., 1969: De vildtvoksende træer og buske. i: Danmarks Natur, bd.6, Skovene. Politikens Forlag.

Planteliste for Bolderslev Skov

Forkortelser:

+	under 10 stk set
++	10-100 stk set
+++	over 100 stk set
forv	forvildet fra plantninger i skoven
nat	tilsyneladende kun selvsået, ingen plantet (naturaliseret)
vej	arten kun set på eller ved skovvejene
bryn	arten kun set i skovbryn
dam	arten kun set i eller ved en dam der lå i skovbrynet
*	herbariebelæg er taget

<u>Dansk navn</u>	<u>Hyppighed</u>	<u>Latinsk navn</u>
Træer:		
1 Rød-Gran	+ forv	Picea abies
2 Skov-Elm	++	Ulmus glabra
3 Bøg	+++	Fagus sylvatica
4 Stilk-Eg	+++	Quercus robur
5 Rød-El	+++	Alnus glutinosa
6 Hvid-El	++ forv?	Alnus incana
7 Dun-Birk	+++	Betula pubescens
8 Avnbøg	+	Carpinus betulus
9 Hassel	+++	Corylus avellana
10 Småbladet Lind*	+++	Tilia cordata
11 Storbladet Lind*	++	Tilia platyphyllos
12 Småbl. X Storbl. Lind*	+	Tilia X vulgaris
13 Bævre-Asp	+++	Populus tremulus
14 Selje-Pil	+++	Salix caprea
15 Femhannet Pil	++	Salix pentandra
16 Skov-Abild	+	Malus sylvestris
17 Alm. Hæg	+	Prunus padus
18 Alm. Røn *	+++	Sorbus aucuparia
19 Kristtorn	+++	Ilex aquifolium
20 Tørst	++	Frangula alnus
21 Ær	+++ nat	Acer pseudoplatanus
22 Ask	+++	Fraxinus excelsior
Buske:		
23 Grå-Pil	+++	Salix cinerea
24 Sort Pil*	+	Salix myrsinifolia
25 Blåbær	+++	Vaccinium myrtillus
26 Alm. Tjørn	+++	Crataegus laevigata
27 Engriflet Hvidtjørn	++	Crataegus monogyna
28 Slåen	+++	Prunus spinosa
29 Glat Hunderose	++	Rosa canina
30 Korbær	++	Rubus caesius
31 Brombær	++	Rubus fruticosus
32 Hindbær	++	Rubus idaeus
33 Fruebær	+	Rubus saxatilis

34 Rød Kornel	++	<i>Cornus sanguinea</i>
35 Benved	+++	<i>Euonymus europaeus</i>
36 Vedbend	+++	<i>Hedera helix</i>
37 Alm. Gedeblad	+++	<i>Lonicera periclymenum</i>
38 Alm. Hyld	+++	<i>Sambucus nigra</i>
39 Kvaalkved	+++	<i>Viburnum opulus</i>

Regulære plantninger:

40 Nordmanns-Gran	++	<i>Abies nordmanniana</i>
41 Rød-Gran	+++ forv	<i>Picea abies</i>
42 Sitka-Gran	+++	<i>Picea sitchensis</i>
43 Ædel-Cypres	++	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>
44 Fugle-Kirsebær	++	<i>Prunus avium</i>

Urtefloraen:

45 Ager-Padderok	+	<i>Equisetum arvense</i>
46 Skavgræs	+++	<i>Equisetum hyemale</i>
47 Skov-Padderok	+++	<i>Equisetum sylvaticum</i>
48 Ørnebregne	++	<i>Pteridium aquilinum</i>
49 Bredbladet Mangeløv	++	<i>Dryopteris dilatata</i>
50 Alm. Mangeløv	++	<i>Dryopteris filix-mas</i>
51 Blå Anemone	+	<i>Anemone hepatica</i>
52 Bidende Ranunkel	++	<i>Ranunculus repens</i>
53 Nyrebladet Ranunkel	+	<i>Ranunculus auricomus</i>
54 Kær-Ranunkel	+ bryn	<i>Ranunculus flammula</i>
55 Uldhåret Ranunkel	+ dam/bryn	<i>Ranunculus lanuginosus</i>
56 Lav Ranunkel	+++	<i>Ranunculus repens</i>
57 Stor Nælde	+++	<i>Urtica dioica</i>
58 Alm. Hønsetarm	++ vej	<i>Cerastium fontanum</i>
59 Græsbladet Fladstjerne	++ bryn	<i>Stellaria graminea</i>
60 Stor Fladstjerne	+++	<i>Stellaria holostea</i>
61 Fuglegræs sp.	++	<i>Stellaria sp.</i>
62 Svine-Mælde	+ vej	<i>Atriplex patula</i>
63 Bidende Pflœurt	++	<i>Polygonum hydropiper</i>
64 Alm. Syre	+	<i>Rumex acetosa</i>
65 Kruset Skræppe	+ bryn	<i>Rumex crispus</i>
66 Byskræppe	+ vej	<i>Rumex longifolius</i>
67 Butbladet Skræppe	+ vej	<i>Rumex obtusifolius</i>
68 Skov-Skræppe	+++	<i>Rumex sanguineus</i>
69 Skov-Viol cfr	+	<i>Viola reichenbachiana cfr</i>
70 Krat-Viol	++	<i>Viola riviniana</i>
71 Vandkarse	+	<i>Cardamine amara</i>
72 Pengebladet Fredløs	++	<i>Lysimachia nummularia</i>
73 Alm. Fredløs	+	<i>Lysimachia vulgaris</i>
74 Storbl./Fladkravet Kodriver	+	<i>Primula elatior/vulgaris</i>
75 Alm. Milturt	++	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>
76 Småbladet Milturt	++	<i>Chrysosplenium oppositifolium</i>
77 Alm. Mjødurt	+++	<i>Filipendula ulmaria</i>
78 Skov-Jordbær	+++	<i>Fragaria vesca</i>
79 Eng-Nellikerod	+++	<i>Geum rivale</i>
80 Feber-Nellikerod	++	<i>Geum urbicum</i>

81 Gul Fladbælg	++	<i>Lathyrus pratensis</i>
82 Gærde-Vikke	++	<i>Vicia sepium</i>
83 Kattehale	+	<i>Lythrum salicaria</i>
84 Dunet Steffensurt	+++	<i>Circea lutetiana</i>
85 Spidsbladet Steffensurt	++	<i>Circea X intermedia</i>
86 Glat Dueurt	++	<i>Epilobium montanum</i>
87 Rosen-Dueurt cfr.	+	<i>Epilobium roseum</i>
88 Alm. Bingelurt	+++	<i>Mercurialis perennis</i>
89 Skovsyre	+++	<i>Oxalis acetosella</i>
90 Stinkende Storkenæb	++	<i>Geranium robertianum</i>
91 Spring-Balsamin	+++	<i>Impatiens noli-tangere</i>
92 Skvalderkål	+ vej	<i>Aegopodium podagraria</i>
93 Angelik	+++	<i>Angelica sylvestris</i>
94 Vild Kørvel	++ bryn	<i>Anthriscus sylvestris</i>
95 Alm. Bjørneklo	+++	<i>Heracleum s. spondylium</i>
96 Sanikel	+++	<i>Sanicula europaea</i>
97 Hvas Randfrø	++ bryn	<i>Torilis japonica</i>
98 Bittersød Natskygge	+++	<i>Solanum dulcamara</i>
99 Alm. Lungeurt	+++	<i>Pulmonaria obscura</i>
100 Fladfrugtet Vandstjerne	++ vejpyt	<i>Callitriche platycarpa</i>
101 Korsknapp	+++	<i>Glechoma hederacea</i>
102 Krybende Læbeløs	+++	<i>Ajuga reptans</i>
103 Alm. Guldnælde, vildform	+++	<i>Lamiastrum g. galeobdolon</i>
104 Alm. Brunelle	+++ vej	<i>Prunella vulgaris</i>
105 Skov-Galtetand	+++	<i>Stachys sylvatica</i>
106 Glat Vejbred	+ vej	<i>Plantago major</i>
107 Knoldet Brunrod	++	<i>Scrophularia nodosa</i>
108 Tveskægget Ærenpris	++	<i>Veronica chamaedrys</i>
109 Læge-Ærenpris	+	<i>Veronica officinalis</i>
110 Nælde-Klokke	++	<i>Campanula trachelium</i>
111 Aks-Rapunsel	++	<i>Phyteuma spicatum</i>
112 Burre-Snerre	+	<i>Galium aparine</i>
113 Trenervet Snerre	++ bryn	<i>Galium boreale</i>
114 Skovmærke	+++	<i>Galium odoratum</i>
115 Desmerurt	++	<i>Adoxa moschatellina</i>
116 Krybende Baldrian	++	<i>Valeriana sambucifolia ssp. procurrens</i>
117 Alm. Røllike	+ bryn	<i>Alchemilla vulgaris</i>
118 Skov-Burre	+	<i>Arctium nemorosum</i>
119 Grå Bynke	++ vej	<i>Artemisia vulgaris</i>
120 Stor Knopurt	+ bryn	<i>Centaurea scabiosa</i>
121 Ager-Tidsel	++ bryn	<i>Cirsium arvense</i>
122 Kål-Tidsel	++	<i>Cirsium oleraceum</i>
123 Kær-Tidsel	+	<i>Cirsium palustre</i>
124 Horsetidsel	+ vej	<i>Cirsium vulgare</i>
125 Kær-Høgeskæg	+++	<i>Crepis paludosa</i>
126 Håret Høgeurt	++ bryn	<i>Hieracium pilosella</i>
127 Rank Høgeurt*	++ bryn	<i>Hieracium rigidum</i>
128 Alm. Kongepen	++ bryn	<i>Hypochoeris radicata</i>
129 Haremad	+++ vej	<i>Lapsana communis</i>
130 Skov-Salat	+	<i>Mycelis muralis</i>
131 Skov-Brandbæger	+	<i>Senecio sylvaticus</i>

132 Lugtløs Kamille	+ vej	<i>Tripleurospermum inodorum</i>
133 Mælkebøtte sp	++	<i>Taraxacum</i> sp.
134 Alm. Gyldenris	+++	<i>Solidago virgaurea</i>
135 Følfod	++ vej	<i>Tussilago farfara</i>
136 Lyse-Siv	++ dam	<i>Juncus effesus</i>
137 Mangeblomstret Frytle	++	<i>Luzula multiflora</i>
138 Stor Frytle	++	<i>Luzula sylvatica</i>
139 Forlænget Star	++	<i>Carex elongata</i>
140 Pille-Star cfr.	++	<i>Carex pillulifera</i> cfr.
141 Akselblomstret Star	+++	<i>Carex remota</i>
142 Tyndakset Star	++	<i>Carex strigosa</i>
143 Skov-Star	+++	<i>Carex sylvatica</i>
144 Alm. Hvene	++	<i>Agrostis capillaris</i>
145 Skov-Stilkaks	+++	<i>Brachypodium sylvaticum</i>
146 Sildig Skov-Hejre	++	<i>Bromus r. ramosus</i>
147 Skov-Rørhvene	+++	<i>Calamagrostis arundinacea</i>
148 Kamgræs	++ bryn	<i>Cynosurus cristatus</i>
149 Alm. Hundegræs	+ vej	<i>Dactylis glomeratus</i>
150 Skov-Hundegræs cfr	+	<i>Dactylis polygama</i> cfr
151 Mose-Bunke	+++	<i>Deschamsia caespitosa</i>
152 Bølget Bunke	+++	<i>Deschampsia flexuosa</i>
153 Hundekvik	++	<i>Roegneria canina</i>
154 Kæmpe-Svingel	++	<i>Festuca gigantea</i>
155 Manna-Sødgræs	++	<i>Glyceria fluitans</i>
156 Krybende Hestegræs	++	<i>Holcus mollis</i>
157 Skovbyg	++	<i>Hordelymus europaeus</i>
158 Enblomstret Flitteraks	+++	<i>Melica uniflora</i>
159 Miliegræs	+++	<i>Milium effesum</i>
160 Rørgræs	++	<i>Phalaris arundinacea</i>
161 Tagrør	+++	<i>Phragmites australis</i>
162 Lund-Rapgræs	+ bryn	<i>Poa nemoralis</i>
163 Liden Andemad	+++ dam	<i>Lemna minor</i>
164 Liljekonval	+++	<i>Convallaria majalis</i>
165 Majblomsf	+++	<i>Majanthemum bifolium</i>
166 Stor-Konval	+++	<i>Polygonatum multiflorum</i>
167 Kantet Konval	+	<i>Polygonatum odoratum</i>
168 Gul Iris	+++	<i>Iris pseudacorus</i>
169 Skov-Hullæbe	+++	<i>Epipactis helleborine</i>
170 Skov-Gøgelilje	++	<i>Platanthera chlorantha</i>

